

Faamoemoe i Holani

Saunia e Megan Armknecht
E faavae i se tala moni

O Grace o se teineitiiti e 15 ona tausaga sa nofo i Holani i le taimi o le Taua Lona Lua o le Lalolagi. Sa umi se taimi o le taua. Ua matelaina tagata i Holani i le fiaaai, ma sa latou faamoemoe o le a le o toe mamao ona uma lea o le taua.

O le toe tausaga o le Taua Lona Lua a le Lalolagi o le tausaga sili lea ona leaga i Holani. Sa faoa e le au Nazis mea uma. Sa le mafai ona alu Grace i le aoga. Sa leai se malala e faamafanafana ai le fale. Sa aai e Grace ma lona aiga ia a'a o tulipe ina ia le matelaina i le fiaaai. Sa *le lelei* lona tofo! O le mea e sili ona leaga, o la lava sa faapagotaina o le taua lona tama.

Ae sa i ai lava se lagona o le faamoemoe. Sa fai mai tagata ua faia'ina le au Nazis i le taua. Ma ia Me o le 1945, sa siilima le au Nazis. Sa iu ina toe saoloto ia Holani! Sa samiina e tagata i magaalā. O lea ua mafai ona toe alu Grace i le aoga. Sa leai ni fitafita e fefefe ai.

O le mea aupito sili o mea uma, i se tasi aso a o savavali mai Grace ma ona tuagane mai le aoga, sa latou vaaia se fu'a o Holani o faalelelele i luma o lo latou fale. Sa latou iloaina e tasi lava le uiga o lona mea.

“Ua i le fale Tama!” sa faataio mai ai Heber.

Sa taufetuli atu Grace ma ona tuagane i totonu. Sa fusi mai e Grace lona Tama ma avatu se sogi lapo'a. Sa toe fusi mau o ia e lona tama. O se mea matagofie tele le toe sau o Tama i le fale.

E lei leva lona, ae amata ona tau-nuu mai pusa o meaai, o lavalava, ma vailaau i Holani. Sa auina atu e taitai o le Ekalesia i le Aai o Sate Leki le anoanoai o sapalai e fesoasoani ai i tagata ina ua uma le taua. Sa maua foi se ofu fou o Grace! Ua lima tausaga o ofu lava lona ofu e tasi, o lea sa matuai fiafia ai o ia ina ua maua sona ofu fou.

Mo le taimi muamua i le tele o tausaga, ua faatoa lava ai meaai a Grace. Sa tonu i le au peresitene o le misiona ma le malo o Holani e amata se galuega faatino o le pateta e toto ai nisi meaai.

Sa toto e tagata o le Ekalesia le anoano o pateta i fanua lata ane. E oo atu i le tautoulu ua fiaafe pateta e 'ai.

“Vaail!” Sa fai atu ai Grace i lona Tama, a o tusi atu i se pateta ua totogo ae. “O le a tatou le toe fiaaai lava!”

Sa luelue atu le ulu o Tama ae le'i ataata. Sa ia fai mai, “Sa ou talanoa ia Peresitene Zappey. Sa ia fai mai o la lava e matelaina le Au Paia i Siamani, pei foi o le mea sa tatou i ai. Latou te le o mauaina se fesoasoani mai le malo. Sa faauouo mai e Tama ia Grace. “Sa fesili mai Peresitene Zappey pe mafai ona tatou foai atu a tatou pateta i le Au Paia i Siamani.”

“Foai a tatou pateta?” Sa faataio atu ai Grace. Ae o le au Nazis e mai Siamani! “E leiloa pe o ni Au Paia o Aso e Gata Ai, Tama, ae o Siamani lava.”

“Ou te iloa e le o se mea faigofie,” sa fai atu ai Tama. “Ae o i latou foi o ni fanua a le Atua. E alofa foi o Ia ia i latou. Ua ou faamagaloina ia i latou i le faapagotaina o au. E mafai ona fesoasoani le Alii ia i tatou uma e faamagaloina.”

Sa tilotilo a'e Grace i lona Tama. O ia o le tagata aupito lototoa sa ia iloa, ae na te lei iloaina pe i ai sona lototoa e faamagaloina atu ai e pei o ia. Ona ia manatua lea o se tasi o ona faiaoga i le aoga i le taimi o le taua. Sa fai atu lona faiaoga e le o Siamani uma o ni Nazis, ma e le leaga uma foi fitafita Nazis. Ma o lea ua matelaina uma teine ma tama i Siamani, e faapei ona sa i ai ia Grace.

Sa manava loloa ia Grace. “Ua ou malamalama,” sa ia fai atu ai. “Foai a tatou pateta mo i latou.”

Sa toe fusi mau o ia e lona tama ma ataata. “O oe o se teine lototoa. O se mea leneni e faigata ona fai. Ae o i tatou o soo o Iesu Keriso, ma e faapena foi o tatou uso ma tuafafine Siamani.”

Sa ataata ia Grace. Sa liusuavai lagona ita sa i lona loto, ma sa ia toe maua le toafilemu ma le mafanafana. Sa mafai ona ia faamagaloina le au Siamani. Ma sa mafai ona fesoasoani Iesu ia te ia e alofa foi ia i latou. ■

E alala le tusitala i New Jersey, ISA.

Sa foai atu e le Au Paia o Aso e Gata Ai i Holani le 140,000 pauna (70 tone) o pateta ma le 180,000 pauna (90 tone) o eleni i le Au Paia o Aso e Gata Ai i Siamani. Mulimuli ane, i le 1963 sa auina atu e le Au Paia Siamani sapalai i tagata o le Ekalesia i Holani ina ua mavae se loto tele.